

Glavno SZDL ptujskega
okraja — Uprava in
uredništvo Ptuj. Prešer-
nova 7 — Telefon 156
NB Ptuj 643-T-206 —
St. 40 — Letnik VIII.

Ptujski tednik

Ptuj, 7. oktobra 1955

Urejuje uredniški odbor
— Odgovorni urednik
Jože Vrabl — Rokopisov
ne vračamo — Tiska
Mariborska tiskarna —
Cena din 10 — Letna
naročnina 500 din pol-
etna 250 din

KOMENTAR

Minul teden so imeli največji odmev na mednarodni pozornosti tle dogodki: sklep Francije, da bo bojkotirala zasedanje Generalne skupščine OZN, nemara Egipta, da bo kupoval v CSR tekoče orožje, zaključek konferen- ce zunanjih ministrov treh zahod- nih velesil, bolezen predsednika Eisenhowerja in nekaj manj po- membnih dogodkov.

Francija je do umaknitve dele- gacije z zasedanja Generalne skupščine OZN napravil sklep skupščine, da bo razproslila o stanju v francoski severni Afriki Kot znano, »matra Francija Ma- roko in Alžir za del matične de- žeje in torej razprosi o stanju v teh deželah kot nedovoljeno vmešavanje v tuje notranje za- vede. Vendar je večina na skup- ščini bila drugačnega mnenja ter s 28 glasovi proti 27 postavila za- dano na dnevi: red To je fran- coski vladj zadostoval za odpo- klid delegacije, kar pa »seveda skupščine ne bo ovrnilo, da ne bi razproslila o tem upravljanju.

Maroška zadeva pa se kljub temu ne premika k mirni točki. V zadnjih dneh so boji med fran- coskimi četami in domačimi uporniki postali še hušji, fran- coska vlada pa mora iz dneva v dan priznavati, da ni v stanju uveljaviti svojih reform, ki jih je predvidela za rešitev severnokra- škega upravljanja.

No sklep Egipta, da bo kupoval težko orožje v Češkoslovaški, od- govarjajo na Zahodu z ugotovit- vijo, da ima do tega sicer kot su- verena država vso pravico, da pa bo prišel sklep glede na stanje na meji med Egiptom in Izraelom, kakor sploh v stanju med ara- škimi državami in »slami na Za- hodu, do oboroževalnega tekmo- vanja. To da ni v skladu z »že- nevskim duhom« kot simbolom pomirjenja in splošnega zboljša- nja odnosov v svetu.

Da je hrup okoli te namere na Zahodu samo strah pred poruše- njem ustvarjenega ravnotežja, si, je pač dovolj jasno. Toda Egipt je s tem dokazal, da zna uresni- čevati svojo neodvisno politiko.

Zunanji ministri zahodnih sil so še zadnji trenutek pred ženev- sko konferenco zunanjih minis- trov štrli velesil (ZDA, SSSR, Vel. Britanije in Francije) sku- šali oskladiti svoja gledišča pred- vsem na problem, ki jih bodo obravnavali v Ženevi. To so pred- vsem upravljanje evropske varno- sti v zvezi z Nemčijo, razorožitve, zveze med Vzhodom in Zahodom.

V zvezi s tem upravljanjem je za- nima napoved zunanjega minis- tra ZDA Dullesa, da bo na konferenci dosežen vsaj delen uspeh v pogledu nemške zdru- žitve.

Predsednik Eisenhower je pred dnevi preživel hud srčni napad, pendar se je stanje začelo hitro zboljševati. V zvezi z njegovo bo- leznijo je nastala vrsta proble- mov, ki pa so z vsakodnevnim zboljševanjem predsednikovga stanja polagoma izginali. Eise- nhower je že začel opravljati neke svoje posle.

Preteklo sredo je prišla no- vica, da je umrl predsednik vlade švedne prijateljke Grčije Papa- gos. Glede na prijateljske stike naše države z Grčijo je razumlj- vo, da ta novica ni vzbudila pri- nos drugega kot občalovanje.

Te dni se je mudil v naši drža- vi državni podtajnik v ameriškem zunanjem ministertvu Murphy, ki ne je ob tej priložnosti razgova- jal z našimi državniki o stanju v odnosu med obema državama ter o drugih aktualnih problemih. Da je obisk imel dober uspeh je raz- vidno iz poročila, ki je bilo ob- javljeno ob zaključku razgovorov. S tem so bili odstranjeni nepo- klitost, glasovi, ki so v inozem- stvu zna: poodati o nekakšnih nesoglasjih glede raznih vpra- šanj med obema državama.

Politično delo v občinah

Vzgojanje delovnih množic je naša prva naloga

Ignac Voljč

Tokrat bi nekaj napisal o na- logah komunistov in članov So- cialistične zveze za utrjevanje socialističnih odnosov v novih občinah zlasti glede na dejstvo, da v socialistični demokraciji družbenega razvoja ne moremo prepuščati stihiji družbenih sil in glede na dejstvo, da sta za- vest in stihija v družbenem življenju med seboj tesno po- vezani. Člani ZK in SZML že- limo, da bi prevladovala v na- ših občinah napredna sociali- stična zavest ne pa nazadnja- ške in reakcionarne tendence, zato pa tudi moramo izvršiti naloge, ki bodo doprinesle k utrditvi socialističnih odnosov v novih občinah.

Zveza komunistov in Socia- listična zveza delovnih ljudi sta neogibni faktor boja za socia- lizem v novih občinah. Če smo na zborih volivcev in na zborih Socialistične zveze pripra- vili javno mnenje, da je naš koncept novih občin sprejet, bomo sedaj znali storiti vse na področju vzgojanja delovnih množic, da bodo ljudskim odbo- rom, svetom in drugim orga- nom družbenega upravljanja s svojo aktivnostjo, predlogi in nasveti množice tudi pomagale uresničevati ideje komunalnega družbenega upravljanja.

Nekateri tovarši so mnenja, da je že samo dejstvo, da imamo demokratični mehanizem, porok, da se bo razvijalo socia- listično družbeno upravljanje, pri tem pa pozabljajo, da še vsi voljeni organi nove občine niso v stanju razvijati gospo- darske in druge aktivnosti za- radi tega, ker še premalo pozna- jo naloge, ki izvirajo iz zakona o ljudskih odborih in ker je materialna in finančna moč še omejena na možnosti družbene- ga plana. Pozabljajo pa tudi na to, da je prišlo v organe druž- benega upravljanja veliko šte- vilno ljudi, med njimi mnogo takih, ki bodo poskušali pod vplivom zaostale okolice voditi lokalno-egoistično politiko, ki ni v skladu s socialističnimi principi družbenega upravlja- nja. Ob vsem tem pa je še tre- ba upoštevati socialno se- stavo članov ZK in razpored komunistov po terenu, ki je tak, da težko pričakujemo, da bodo samo partijske organizacije na terenu sposobne prepreče- vati škodljive pojave v druž- benem upravljanju. Imamo veli- ko vasi in krajeve kjer članov ZK sploh ni ali pa je v orga- nizaciji ZK le nekaj učiteljev in pripadnikov Ljudske milice. Če dodamo k vsemu še to, da je marsikje šibka tudi Socialistič- na zveza, da so njeni odbori neaktivni, se nam prav lahko zgodi, da bodo organi družbe- nega upravljanja v rokah proti- socialističnih nazadnjaških ele- mentov. Komunisti in organiza- cije SZDL bodo morale prene- hati s sejami za »zaprtimi vrati« in začeti z javnim delom brez varčevanja naporov, da bodo postali zbori volivcev ljudski parlament, kjer se na drobnih frontah boje boj za so- cialistično družbeno upravljanje proti nazadnjaškim in reakcio- narnim tendencam.

Velike revolucionarne spre- membe v socialni strukturi na- šega prebivalstva in v miselni preobrazbi ljudskih množic za- htevajo od komunistov in čla- nov Socialistične zveze politič- no analizo, ki mora skrbno pro- učiti napredne in zaostale sile ter vzroke, ki vplivajo na za- ostalost dela prebivalstva, ka- kor tudi posledice, ki jih rodi ta zaostalost pri uveljavljanju družbenega upravljanja. Meha- nične analize bi lahko hudo škodovala smotni politični ko-

munistov in Socialistične zve- ze. Enostavna delitev kmečkih množic na male, srednje in ve- like kmete bi rodila v naših pogojih napačno orientacijo, saj nam izkušnje potrjujejo, da so lahko večkrat najstromaš- nejši deli kmečkih množic pod- vrženi klerikalnim in drugim socializmu tujim vplivom. Ozri- mo se na dejstvo, da nam n. pr. ljudje iz polkmečkega sloja vnašajo v podjetja dokaj reak- cionarnih parol. Zato bo mo- rala biti naša politična akcija usmerjena na vzgojo širokih plasti delovnih kmečkih mno- žic in delavcev v tovarnah. Ta vzgoja pa ne more biti učinko- vita, če bo abstraktna, odtrga- na od praktičnega življenja. Ljudje se naj učijo v delavskih svetih, v ljudskih odborih ob- čin, v njihovih svetih in dru- gih odborih, v Socialistični zvezi, v zdravstvenih ustanovah in kulturnoprosvetnih organi- zacijah. Če bi napravili ana- lizo, kje se naši ljudje politič- no in družbeno udeležujejo,

bi dobili sliko, da je zelo malo število ljudi, ki niso člani te ali one organizacije, obratno pa je mnogo ljudi s funkcijami v političnih, družbenih in dru- gih organizacijah. Samo v pro- svetnih društvih našega okraja je 7500 ljudi, v gasilskih okrog 4500, v Socialistični zvezi pre- ko 22.000 itd. Te številke potr- jujejo, da si naši ljudje želijo intenzivnega kulturnega in po- litičnega življenja, da pa politič- ne vodstva niso zmeraj spo- sobna dati vsebine življenju, ki je po oseboodbitvi budnejše kot kdaj prej. »Počitnice« naših organizacij na terenu niso sa- mo odraz letne počitniške sezo- ne, temveč so vzroki teh »po- čitnic« mnogo globlji. Tega so- več ali manj krive oblike in metode del komunistov in od- borov SZDL, ki zaostajajo za objektivnimi pogoji ali pa vsled tega, ker komunisti in člani SZDL niso dovolj oboro- ženi za reševanje včasih zelo kompliciranih in zamotanih gospodarskih in političnih pro- blemov, o katerih nekaj pozne- je kakor tudi o analizah.

Uspel občinski praznik v Lešju

Našim bralcem in drugim ob- činom občine Lešje, ki so bili seznanjeni s programom 1. ob- činskega praznika občine Lešje 1. in 2. oktobra t. l. in se niso udeležili proslav in prireditev, je lahko žal, da so prece, za- mudili. Mnogi prebivalci obče- ne Lešje so se ob tem prazniku prepričali, da lahko vidijo tudi v svojem kraju marsikaj, kar se sicer prikazuje na okrajnih in republiških razstavah in da so na svoje ustvaritve delovne uspehe in napredek lahko po- nosni.

Malo je takih občin v okraju kot je občina Lešje, ki ima na svojem področju premovalnik, kamnolome, tovarno volnenih izdelkov in tovarno strojil, le-

ljenih predmetih je izrekla svoje lepo mnenje posebna oce- njevalna komisija.

Tudi glede nastopa Planin- skega oktetja iz Maribora fol- klorne skupine LMS iz Makol, Maruleka in Matjaška iz Ptu- ja, predstave »Celjskih grofov«, ki jo je pred nabitjo polno dvo- rano odigralo Gledališče Ptuj, koncerta majšperške godbe na pihala, športnih iger in ostalega zaslužji prirediteljni odbor skup- no s prireditelji vse priznanje.

S skrbno pripravljeno zdrav- stveno razstavo je bilo na pod- ročju zdravstva storjeno več preprečevalnega, kot je to mo- goče doseči v pogovoru s posa- meznimi bolniki in na raznih predavanjih in je treba pri-

Vsakdanja slika na Dravskem polju: izkopavanje krompirja

V letu 1956 zopet okraja gospodarska razstava

Okrajne gospodarske razstave v Ptujju so postale že tako pri- ljubljene in imajo svojo dobro tradicijo, da je dobival razstav- ni odbor vedno ponovne nasvete in spodbude, da razstave ne bi prirejeli kot doslej vsako tretje leto, ampak vsako drugo.

Svet za gospodarstvo pri OLO Ptuj je glede na to imenoval no- vi razstveni odbor, ki ga sestav- ljajo v glavnem odborniki dose- danjega odbora ter mu dal na- logo v letu 1956 organizirati četrto okrajno gospodarsko raz-

stavo. Ta bi naj bila od 1. do 16. septembra 1956.

Četrta okrajna gospodarska razstava bi pa naj ne bila samo komercialnega značaja, ampak bi naj imela tudi poučni pomen, predvsem v pogledu kmetijstva. Zato se je že začelo s predpri- pravami. V tem pogledu je po- sebno važno delo kmetijskih strokovnjakov, ki so se združili v posebni sekciji pod vodstvom tajnika OZZ Ptuj tov. Vobiča in ki je razdeljena na pet pododbo- rov: poljedelškega, vinogradni- ško-sadlarskega, živinorejskega ter pododborna za kmetijsko šol- stvo in za mehanizacijo.

Seveda bo doseženi razstavnj prostor, ki je doslej služil kme- tijski razstavi z ozirom na gor- nje naloge mnogo premajhen. Strokovnjaki v kmetijski sekci- ji ki so imeli priložnost videti najrazličnejše kmetijske razstave v inozemstvu, bodo skušali tuje izkušnje v razstavljanju prenesti tudi na ptujsko razstavo, upo- števejoč seveda krajevne in kli- matske razmere.

Delo bo torej pri pripravi do- volj. Že v prihodnjih tednih bo- do začeli z urejanjem pose- meznih razstavnih površin, na katerih bodo razstavljene eno- ali večletne kulture poljedelstva in travništva, dočim se bodo za pri- kaze sadlarskega in vinograd- ništva poslužili posebnega nači- na prenosa rastočih rastlin s tem, da bodo drevesa in vinsko trto pošadili v prenosne košare. Mno- go bo dela tudi pri urejanju vin- skega hrička, ki bo precej večji kakor je bil na dosedanjih razstavah.

Na četrti razstavi bo seveda sodelovalo tudi obrtništvo, za kul- turni program pa bo poskrbela Ljudska prosveta, ki bo že v te- ku zme pričela s tekmovaljem med kulturnimi društvi. Zmagov- alci tekmovalja bodo nastopili na razstavi.

Trgovina bo dobila tokrat ze- lo ugoden prostor za svoje pavil- ljone in je pričakovati, da bo tu- di ta s svoje strani prispevala vse k čim boljšemu uspehu raz- stave.

Vse bo tudi urejeno, da bo ve- selični del razstave nudil obiš- kovalcem dovolj domčnosti, da bo delovni človek lahko deležen prijetnega razvedrila.

Ob začetku priprav na razsta- vo je prišlo do predlogov, da bi prireditve preimenovali v »se- jem« ali »ptujsko razstavo«, ven- dar ti predlogi niso obveljali. Ostalo je torej pri starem imenu.

Zvedeli smo tudi, da bo konč- no prišlo do razdelitve diplom in priznanj s tretje gospodarske razstave. Ta stvar se je zavlekla zaradi tega, ker se večina raz- stavilcev ni strinjala s prvot- nim osnutkom diplom. Novi osnutek je sedaj v tisku ter bo- do negrajenci diplome, četudi nekoliko pozno, končno le do- bili.

Sestanek konservatorjev v Ptujju

Kakor je znano prireja Dru- štvo konservatorjev FLRJ po- tovanje po važnejših zgodovin- skih središčih Slovenije, kjer imajo nekateri člani društva predavanja in si ogledajo po- membene zgodovinske spomeni- ke. V naše mesto bodo prišli 8. t. m. na ptujskem gradu bodo imeli posvetovanje v vi- teški dvorani, kjer bo predaval

dr. Jože Kastelic, ravnatelj Na- rodnega muzeja v Ljubljani. Po sestanku si bodo ogledali muzej in zgodovinske znamenit-osti v mestu, mitre na Bregu, ptujsko gorsko cerkev z njeno prelepo gotško arhitekturo in plastiko, nazadnje pa grad Sta- tenberg. Med udeleženci posvetovanja konservatorjev v Ptujju bodo tudi inozemski strokovnjaki iz Italije in Avstrije.

POPRAVEK

V zadnji številki 39 »Ptuj- skega tednika« z dne 30. septembra t. l. se je vrnila neljuba pomota (St. 38—23. septembra 1955) in prosimo naše bralce, naj nam jo oprostijo. — Uredništvo.

Program Tedna otroka v Ptujju

Petek, 7. okt. 1955, ob 16. uri svečana akademija.
Sobota, 8. oktobra 1955, ob 10.30 otvoritev Vzgojne posve- tovalnice in Mladinskega šol- skega zavetišča v Mladinskem domu na Ormoški cesti.
Starši in prijatelji mladine vabljene!

SPORED ZA SOLE

Petek, 7. oktobra 1955: obisk mladinskih pisateljev in pesni- kov na osnovni šoli Ptuj, Breg in gimnaziji Ptuj s čita- njem njihovih del.
Petek, 7. oktobra: Delegacije pionirjev obiščejo naše delovne kolektive.
Sobota, 8. okt.: ekskurzije četr- tih razredov osnovnih šol v večje podjetje.

Slavnostna seja občinskega ljudskega odbora Lešje

Majšperk ob prvem občinskem prazniku občine Lešje

Razstava NOB v Majšperku

Sadlarska razstava KZ Stoperice

tovišče, godbo na pihala, dve dvorani in še marsikaj drugega, zato pa se tudi marsikdo ni ču- dil, kako to, da jim je občinski praznik tako uspel in kako so mogli pripraviti tako uspešno razstavo in tako bogat kulturni spored.

Razstavišče rudnika Segs, Splošnega gradbenega podjetja »Remont« Makole gostinskega podjetja Dom ob Dravinji KZ Stoperice in KG Makole KZ Lešje, kovača Verdenika pod- jetja Slovenske gorice Ptuj, podjetja Zarja, pletarne Dobri- na, krojača Krapeža in šivilje Saše ter čevljarja Mohorka in razstavišča živine je bilo dele-žno obkroževanja neštevilnih ogledovalcev. Mnenja ogledo- valcev in obiskovalcev razstav- ljenih predmetov so dokaj la- skava in zelo izpodbudna za organizatorje razstave, ki bodo ob 2. občinskem prazniku še zahtevnejši glede razstavnega prostora pa tudi razstavljenih predmetov. O posameznem raz- stavilcu in njegovih razstav-

znati zdravstveni službi z zdrav- nikom tov. dr. Penom na čelu, da so si resno prizadevali ob tej priložnosti prikazati okoliškim ljudem čim več koristnega.

Največjo pozornost pa je se- veda zaslužila razstava doku- mentov in rekvizitov ter slik iz NOB, v kateri so se ljudje dolgo zadrževali in se zanimali za vsako podrobnost in za imena 87 žrtev, ki so padli na področ- ju te občine. V spomin na te žrtve bo stal v Majšperku spo- menik — vodnjak ki je v gra- diti in bo verjetno še letos, ali najpозnejše drugo leto od- krit.

Po otvoritvi razstave je bila slavnostna občinska seja, ki se je udeležil sekretar OK ZKS tov. Ignac Voljč, podpolkovnik JLA tov. Dušan Tepčič ter šte- vilni predstavniki raznih orga- nizacij in društev. Na njej je govoril o gospodarskem in kul- turnoprosvetnem ter zdravstve- nem napredku občine Lešje predsednik občine tov. Anton Kolenko, ki je spomnil navzoče

činskem prazniku, ko se bo ob- čina Lešje zopet pomerila glede praznovanja občinskega prazni- ka z ostalimi naprednejšimi ob- činami v ptujskem okraju.

V. J.

Ali si poslal naročnino za
PTUJSKI TEDNIK

Naše civilno letalstvo zahteva svoje žrtve

Težka letalska nesreča v Zagajčih niže Ptuj

Matajur strmoglavil z višine 200 m

V soboto, 1. oktobra t. l., popoldne so obletali pod ruševinami ponesrečenega in razbita šolskega letala Matajur v Zagajčih med Moškanjci in Borlom posmrtni ostanki Ljuba Viherja, upravnika letalske šole Aerokluba Ptuj, Mare Fevžar, učenke letalske šole in Stanka Cafuta iz Ptuja in vest o tej pretresljivi nesreči se je raznesla kot po vetru po vsem Ptuj in okolici. Po cesti proti Zagajčim so zdrveli reševalni in drugi avtomobili in na kraju nesreče je vsakdo zastrel v razbite ostanke letala in močno poškodovane ponesrečence. Očividci, kmečki ljudje, ki so delali v času nesreče na polju ali pa so zdoma kot že po navadi opazovali lep svetleči se avion ki je priletel iz Moškanje preko Gorišnice v šolskem krogu proti Zagajčim, so s pritajenim glasom pripovedovali, kako so

videli nagib in kratek vzpon, nato nekaj zavojev letala z naglim padcem in nazadnje silni močan tresk in sunek na

zveze Slovenije. Aeroklubov Celje, Maribor, Ljubljana in Lesce ter Murske Sobotice nad 1500 ljudi z nad 90 venci, in dolgi sprevod se je ob žalostnih godbe na pihala »Svobode«

Ptuj korakoma pomikal na ptujsko pokopališče. Vse pot je šel sprevod med velikim špalirjem ljudi, ki so se potem vsi skupaj zgrnili na pokopališču. Marsikomu je ušel pogled proti nebu, kjer sta krožila 2 Matajura in 2 drugi letali v slovo od pokojnih in so nazadnje odvrili 3 lovorjeve vence. Pogrebna slovesnost je po petju pevskega zbora in igranju žalostnih godbe na pihala »Svobode« Ptuj končala s poslovnimi besedami predsednika Aerokluba Ptuj tov. Jožeta Tramška, zastopnika Letalske zveze Slovenije. Aerokluba Ljubljana in drugih.

Posmrtni ostanki Stanka Cafuta so bili takoj zatem prepeljani ob številnem spremstvu avtomobilov na Videm in tam slovesno položeni v grob, posmrtni ostanki Mare Fevžar pa so bili v torek, 4. oktobra, prepeljani v Loče pri Poljčanah kjer je bil popoldne pogreb, ki se ga je tudi udeležilo veliko število ljudi.

Na ptujskem pokopališču se je od žrtve letalske nesreče poslovil predsednik Aerokluba Ptuj tov. Jože Tramšek

zemlji. V trenutku so bili na kraju nesreče in ugotovili da med ponesrečenci ni preživelega. V Gorišnici in Moškanjih je zabil telefon in vest o nesreči se je širila blizu in daleč.

V nedeljo, 2. oktobra, v zgodnjih urah se je sestala na kraju nesreče strokovna komisija in komisija TNZ iz Ptuja, ki je ugotovila, da je nesrečo pripisati nezkušenemu učencu in nizki višini, ob katerih se n dalo pomagati in izogniti nesreči. Trupla ponesrečenec so bila prepeljana nato v hangar na letališče Aerokluba Ptuj, pozneje pa na katafalk v Železničarski dom, kamor je prišlo zadnjič pozdravit pokojne poleg težko prizadetih svojcev nešteto njihovih znancev in prijateljev ter so prinesli vence. Pri katafalki v hangarju in v Železničarskem domu je bila postavljena častna straža. Na zadnji častni straži je bil predsednik Aerokluba Ptuj tov. Jože Tramšek z odborniki. V ponedeljek popoldne je bila v dvorani LOMO Ptuj žalna seja Aerokluba, ki so se je udeležili zastopniki JLA in množičnih organizacij. Na njej je predsednik Aerokluba Ptuj tov. Jože Tramšek med drugim dejal:

»Ob tej veliki izgubi in tragični nesreči, ki nas je praznila, mi dovolite reči, da se bomo njihovu spominu najlepše oddolžili, če ta velika izguba ne bo vnesla v naše vrste dezorganizacije in malodušja, če se bomo prav sedaj z njim lastno požrtvovalnostjo in borbenostjo zagrizli in nadaljevali veliko delo, ki smo ga začeli s tov. Ljubom in tov. Maro. Obramba naše domovine in sodoben napredek naše domovine terjata od nas žrtve, ki so jih padli tovariši vložili, te pa ne smejo biti zaman. To terjata od nas spomin na nikdar pozabljene tovariše, ki so svojo verno in te velike cilje plačali s svojim življenjem!«

V ponedeljek, 3. oktobra, popoldne se je pred Železničarskim domom zvrstilo za svojci, funkcionarji in članj Aerokluba Ptuj ter zastopniki Letalske

Hangar ptujkega Aerokluba s posmrtnimi ostanki 3 žrtve

Pomen grojenja s Tomaževim žlindrom

Ing. Zorec Egon

Ni dvoma, da je na naših kmetijah možno znatno dvigniti donose. Seveda vodi pot do tega cilja preko številnejše črede domačih živali, za to pa je seveda potrebno več in boljše krme. Da pa bi to dosegli, je potrebno smotno gnojenje zemlje. Da se to da uresničiti, nam dokazujejo razmere v kmetijski naprednih deželah.

Vsa letošnja pospravljanje pridelkov odvzema zemlji velike množine hranilnih snovi. Če teh s pravilnim gnojenjem ne nadomeščamo, količine pridelkov padajo. To velja posebno za fosforno kislino. Te je že itak v zemlji zelo malo. Z najmočnejšim gnojenjem s hlevskim gnojem damo zemlji le malo fosforne kisline, ker vsebuje tona hlevskega gnoja samo 2 in pol kg te snovi. Iz tega tudi izvirajo slabi donosi, med drugim slaba krma, ki ima za posledico slabo rast živine s slabimi kostmi (kostolomnica), ker je znano, da sta glavni sestavni kosti ravno fosforne kisline in apno. Te snovi torej morajo biti v krmi, če naj bo

živina zdrava, potemkajem pa morajo biti tudi v zemlji. Često kmetje tožijo nad slabim, trdim senom. Ta nedostatek ima svoj vzrok tudi v pomanjkanju fosforne kisline in deloma apna ter kalija. Umen gospodar zato ne opušča vsake priložnosti da ne bi oskrbel svoje zemlje s fosforno kislino.

Najboljši način oskrbe zemlje s to važno snovjo je gnojenje s Tomaževim žlindrom. To gnojilo se v zemlji ne izgubi. Če gnojimo samo s superfosfatom, tega ne smemo delati dalje časa, ker se v vodi raztopna fosforna kislina hitro spremeni v težko raztopno in manj vredno. Pri Tomaževem žlindru pa je to drugače. Kislina tega gnojila ostane v zemlji vedno enako uporabna. Če upoštevamo še to, da je kislina tega gnojila cenejša in da vsebuje žlindra veliko apna, ki ga naši zemlji tudi primanjkuje, lahko upravičeno trdimo, da je Tomažev žlindra danes najcenejši in najboljše fosforno gnojilo. To dokazuje tudi velika uporaba tega gnojila v kmetijski naprednih deželah vsega sveta.

Gnojenje s Tomaževim žlindrom lahko opravljamo skozi celo jesen in tudi pozimi na sneg. Poleg tega dajmo zemlji tudi do-

sti dušika v gnojilnici in kalija v soli, in če poleg tega zemljo še dobro obdelamo, visoki donosi ne bodo izostali.

Na hektar njive je treba razsteti 4-6 q Tomažev žlindra. 1-2 q kalijeve soli, primerno količino hlevskega gnoja ali gnojnice. Vsekakor pa je treba umetno gnojilo razsteti pred hlevskim gnojem ali gnojnico.

Občinski ljudski odbor Ptuj

Po 13. točki 50. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-88/52) v zvezi s 1., 2. in 6. členom temeljnega zakona o občinskih dokladih in o posebnem krajevnem prispevku (Ur. l. FLRJ št. 19-194/55) je občinski ljudski odbor Ptuj na svoji seji dne 30. dec. 1955 sprejel

ODLOK

o uvedbi občinske doklade 1. člen Na celotnem območju občine Ptuj se uvede občinska doklada na dohodnino zasebnih kmetijskih gospodarstev, zasebnih obrtnikov, svobodnih poklicev in premoženja.

2. člen Osnova za obračunavanje občinske doklade je temeljna dohodnina po predpisih o dohod-

KDO JE BOLJE SPAL

Gost je prišel jutraj iz svoje sobe in gostilničar ga je vprašal: »Dobro jutro, gospod, kako ste spali?«

»Zelo slabo, a vendar bolje kakor vaše stence. Verjemite mi, da vso noč niso moge zaslišati oči!«

Občinska doklada je proračunski dohodek proračuna občine Ptuj

Stopnja občinske doklade je enotna za vse oblike dohodnine in znaša 70 odstotkov.

Občinska doklada, skupno s temeljno in dopolnilno dohodnino ne sme presegati 80 odstotkov čistega dohodka davčnega zavezanca.

3. člen

Občinska doklada je proračunski dohodek proračuna občine Ptuj.

4. člen

Sredstva, ki bodo dosežena z občinsko doklado, se uporabijo za komunalno dejavnost na območju, na katerem bodo pobrana, in sicer:

v bivši občini Starše za dograditev pokopališča;

v bivši občini Hajdina za napeljavo javne cestne razsvetljave;

v bivši občini Rogoznica za dograditev pokopališča;

v bivših občinah Markovci in Grajena ter na območju bivšega ljudskega odbora mestne občine Ptuj pa za popravilo cest.

5. člen

Glede oblik, rokov plačila, zamudnih obresti, prisilne izterjave in ostalega postopka se za občinsko doklado uporabljajo smiselni predpisi temeljnega zakona o občinskih dokladih (Ur. list FLRJ št. 19/55), uredbe o dohodnini z vsemi poznejšimi spremembami in dopolnitvami (Ur. list FLRJ št. 56/53) ter uredbe o prisilni izterjavi davkov in drugih predračunskih dohodkov (Uradni list FLRJ št. 33/53).

6. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Ptujskem tedniku«, uporablja pa se od 1. oktobra 1955.

Ptuj, dne 30. septembra 1955.

Predsednik:

Vogrinc Janko, l. r.

Viher Ljubo

Cafuta Stanka

Fevžar Mara

Valilnica - predpogoj napredka v perutninarstvu

Ptujski okraj dobi selekcijsko postajo in valilnico

Od vseh okrajev v republiki ima ptujski najlepše možnosti za uspešen razvoj perutninarstva. Po statistiki je po številu kokoši med prvimi.

Reja perutnine ni pomembna samo za posameznega rejca, temveč je važna za celokupno gospodarstvo. Kokoši po naših dvoriščih so mešanica vseh mogočih pasem, ki zaradi nizke proizvodnosti ne vračajo stroškov za prehrano.

Potrebo po lastni valilnici in selekcijski postaji občutijo vsi uvidenji rejci. Glede na napredek ki se da v kratkem času doseči pri perutnini, sta na pobudo živinorejskega oddelka pri OZZ Ptuj podjetje »Perutnina« in svet za gospodarstvo pri OLO Ptuj dali finančna sredstva, kmetijsko gospodarstvo Kidričevu pa primerne prostore za valilnico in selekcijsko postajo. Vsa dela so že v teku in upamo, da bomo že v začetku prihodnjega leta lahko dobili enodnevne piščance iz domače valilnice.

Po sklepu perutninarske sekcije pri OZZ, ki jo sestavljajo

izkušeni in vneti perutninarji, bomo v ptujskem okraju pospeševali in razširjali rjavo (pšenično) štajerko, ki se je izkazala kot najprimernejša in najbolj gospodarska pasma za naše podedelске terene in razmere.

Za uspešno selekcijo in pospeševalno službo je pri OZZ Ptuj postavljen referent, ki bo skrbel, da naša štajerka ne bo ostala samo pri svojem dosedanjem slovesu, ki ga uživa celo daleč preko meja naše države, temveč da ga bo še povečala.

Da bi v prvi naslednji sezoni lahko vsaj delno ustregli naročilom, je po okraju, pri rejcih čistopasemske štajerke že izvršen informativni pregled Ugoštoljeno je, da redi 80 rejcev nad 1800 takih kokoši, med temi samo v Trnkih nad 1000 komačov. Naslednje največje število čistopasemskih štajerk je v Šalovcih pri Središču.

V letošnjem novembru bo pri teh rejcih izvršen generalni pregled. Vsaka kokoš, ki bo odgovarjala pasemski čistosti in za katero bo veterinar ugotovil, da ni okužena s tifom, bo zaznamo-

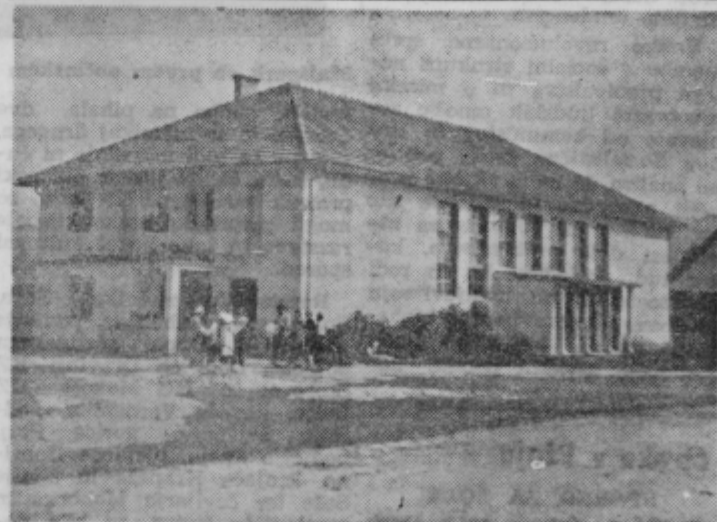
vana s posebnimi krilnimi značkami ali pa nožnimi obročki. Seveda bodo v teh dvorcih bolje in pasemsko nečiste kokoši morali izločiti iz nadaljnje reje.

Na terenu so torej še vedno rejci, ki goje čistopasemsko štajerko. Če bo kateri od teh hotel oddajati valilna jajca, katerih cena bo kakor kaže za 100 odstotkov višja od cene navadnih konzumnih jajc, naj se prijavi Selekcijski postaji in valilnici v Kidričevem Seveda bo moral držati na svojem dvorišču same čisto pasmo. Kokoši ne bodo smele priti v stik s sosedovim nečistopasemskim petelinom, razen tega bodo morale biti veterinarsko pregledane tudi sosedove kokoši.

V našem listu bomo od časa do časa objavljali članke in informacije ter poročila o vseh tozadevnih vprašanjih ter rejcem priporočamo, da si naročijo časopis ali pa si ga vsaj izposojajo.

Po sklepu perutninarske sekcije bi morali zimski čas izkoristiti za predavanja in razne tečaje za smotno rejo. Upamo, da se bo to uresničilo. S tem bi se zelo pripomoglo k razširitvi umnega in gospodarskega prizadevanja v perutninarstvu.

A. Lorger

V nedeljo, 2. oktobra, je bilav prisotnosti in pod pokroviteljstvom predsednika Okrajnega odbora SZDL tov. Ignaca Voljca, predstavnika oblasti in množičnih organizacij svečana otvoritev kina v Muretnicah v zadr. dvoran, ki se je je udeležilo lepo število odraslih in mladine iz Muretnic in okoliških vasi, ki so tudi gledali prvo predstavo filma »Skavci«.

Pred otvoritvijo je govoril množični predstnik KZ Muretnic tov. Peter Horvat, nato pa je predsednik Okrajnega odbora SZDL tov. Ignac Voljč, ki je čestital KZ Muretnici k doseženim uspehom in ji tudi želel obilo novih uspehov v borbi za lepše in boljše življenje na vasi.

Vrata ptujskega gledališča so se odprla

Uprizoritev Kreftovih „Celjskih grofov“

Gledališče smo med počitnicami kar nekoliko pogrešali. Stara, malce napočena gledališka hiša je izgledala še bolj zapuščen kot po navadi. Konec septembra pa so se gledališka vrata zopet odprla. Pobarvali so jih, in sicer neokusno, s tipično vojaško, kasarniško barvo, ampak kdo bi gledal na malenkosti: ptujsko gledališče je stopilo v novo sezono s Kreftovimi „Celjskimi grofi“. Za kulismi se upravni odbor ustanove še vedno bori z raznimi težavami, ki širši javnosti niso znane. Morebiti bi bilo vendarle dobro, da bi vsaj pri sestavljanju repertoarja letošnje sezone tudi javnost nekoliko sodelovala, ampak tokrat ni moj namen obravnavati zakulisnega življenja. Ostanimo na odru. Tam so igrali „Celjske grofe“.

Drama sama ima izrazito družbeno-zgodovinsko noto. Kreft jo je ustvaril skoraj shematično. Skozj dramske like osebnosti odločno veje družbeno dogajanje v času, ko je bil feudalizem v zatonu, porajal pa se je novi, kapitalistični družbeni red. Osebe v drami so razredno ostro deljene. Iz Pravda in Veronika delujejo izven teh zaprtih krogov. Z ozirom na to se drama kaj lahko spreverja v shemo, kar se na ptujskem odru ni zgodilo. Petru Malcu, ki je „Celjske grofe“ režiral, je uspešno postavil delo na oder v pravilnem odnosu med družbenim dogajanjem in delovanjem osebnosti. Na ta način so „Celjski grofi“ uspeli. Buren aplavz pri odprti zavesi, ko sodnik oporo Veroniko krivde, kaže, da je drama segla globoko v srca občinstva, katero jo je s prizadetostjo doživljalo.

Trageda, nezprosna grofa je igral Franjo Gunzer. Svojo vlogo je podal nekoliko pretrdo. Robotar je potencial z gestikulacijo in govorom. Z zagotavljanjem sičnikov in sumnikov je hotel vzbuditi vtis grofove ujedljivosti, dosegel pa je mestoma le nejasen govor. Na občinstvo je vplival negativno predvsem z zunanjijski efekti, medtem ko se mu je v prizorih s Pravda in Veronika mnogo bolj posrečilo brez pretiravanja podati razdor v notranjosti starca, ki hoče zavreti kolo družbenega dogajanja. Njegovega degeneriranega sina Friderika je odigral novi igralec ptujskega gledališča Adolf Anderle. Razen nekoliko ponesrečenega naglaševanja, ki

je tu in tam neprijetno udarilo v uho, je svojo vlogo dobro podal. Uspelo mu je dokaj prepričljivo zaigrati slaboba in slabo dokusca, kateri naj bi postal bodoči stebel celjske grofije. Fevdalno družino Celjanov izpopolnjuje še kraljica Barbara (Berta Ukmarjeva) in Ulrik (Franjo Milnarič) ter dva zvesta sluga: Jošt (Franjo Višar) in Piccolomini (Lajze Matjašič). Ukmarjeva je kraljico odigrala posrečeno. Milnarič je preveč skandiral. Višar in Matjašič pa sta svoji vlogi vsak na svoj način uspešno rešila. Izven tega kroga deluje Pravda (Boris Kočevar). Ze sama vloga svobodno misleca, ki se upre spomnam srednjeveškega mračnjastva, je občinstvu nekoliko pri srcu. Vendar bi lahko Pravda ostal samo pridigar, če Kočevar ne bi vložil v ta lik življenjske sile. Pravda, ko zagovarja Veroniko, obtožuje celotno fevdalno ureditev z vsem ognjem, ki bi v ustih slabega igralca ostal le fraza. Kočevar je svojo vlogo izpeljal zelo dobro. O Veroniki imamo že nekako zakoreninjeno sliko legendarne lepote. Kreft ji je v

svojem delu dal realnejšo osnovo zdravega dekleta s svojimi ambicijami, ki pa je po sručenju pošteno in se odločno upre krivici in teptanju. Vera Višarjeva, ki je igrala vlogo Veronike, je skušala rešiti Veronikin lik na ta način, zapadala pa je v drugo skrajnost in mestoma vplivala resko odločno. Kar igra ni bilo v prid. Zelo pa se je živela v vlogo, ko se pred sodiščem, z vso strastjo odlepa življenja in je tam občinstvu tudi najbolj ugajala. V ostalih vlogah je omeniti še Danijela Sugmana, ki je izredno dobro krealal prosulega gvardijana minoritov. Jožeta Mujkoviča v vlogi sodnika ter Slavka Oroviča kot patra Gregorja. Orožarja je igral Vinko Krall, padarja Stane Horvat, pekovskega mojstra Franjo Lenartič, trgovca pa Julij Ošlvinčič.

V celoti je uprizoritev „Celjskih grofov“ uspela in občinstvo je zadovoljno zapuščalo gledališko hišo. Meni pa so zopet padli v oči kasarniško pobarvana vrata. Malenkost... Vendar, ali bi jih ne kazalo pobarvati z nekoliko bolj demokratično barvo? Remi

Otvoritev koncertne sezone v Ptuj

KONCERT JUGOSLOVANSKE KLAVIRSKÉ GLASBE

Prof. Pavle Šivic zopet naš gost

Glasbena šola v Ptuj je povabila na koncert nove koncertne sezone v Ptuj rednega profesorja Akademije za glasbo v Ljubljani prof. Pavla Šivica, enega naših najvidnejših pianistov-koncertantov. Vabilu se je odzval in bo priredil

v ponedeljek, 10. oktobra 1955, ob 20. uri v dvorani Glasbene šole v Ptuj samostojen koncert.

Spominjamo se, še lanskega klavirskega večera, na katerem je prof. Pavel Šivic iz Ljubljane igral moderno klavirsko glasbo in jo opremil s primerno razlago. O priložnosti njegovega letošnjega koncerta smo mu zastavili nekaj vprašanj, ki

naj osvetlijo njegova stremeljenja.

»Za kakšen spored ste se letos odločili?«

»Lani sem se odločil za poskus predstaviti ptujskemu koncertnemu občinstvu klavirsko glasbo 20. stoletja. Stori sem to ne podlagi najrazličnejših umetnin, ki sem jih ob kratki razlagi predvajal. Pri tem sem se omejil izključno na inozemsko klavirsko literaturo. Letos sem pripravil jugoslovanski spored.«

»Ali se vam zdi, da ste lani z večerom uspeli?«

»Priznam, da sem bil presečen nad pozornostjo, s katero je vaše občinstvo izvajanjem sledilo. Prepričan sem, da primerna razlaga more še neznano skladbo poslušalcem močno približati. Ptujski uspeh mi je bil vodilo za nadaljevanje v započet: meri.«

»Kako je z jugoslovansko klavirsko literaturo?«

»Zelo mlada je. Segal je s nekaj izjemami v prejšnje stoletje, medtem ko imajo sedanjí narodi s kulturno tradicijo bogato dedščino, ki sega za nekaj stoletij nazaj. Vendar jugoslovansko klavirsko glasbo odlikuje svežina, temperament in polnokrvnost, ki ji utira pot tudi v inozemstvo in se neredko prijetno odraža od pretirane „umske“ zasnove zapadnjaške usmerjenosti.«

Potniki, potnice!

Zakaj bi se prerivali pred odhodom vlaka pred potniško blagajno na postaji, ko pa lahko takoj dobite železniške vozovnice — tudi nedeljske povratne in s sindikalnim popustom — pri Putniku, na Kvedrovem trgu v Ptuj, celo 3 dni vnaprej. Izkoristite tozadevno ugodno priložnost zlasti ob sobotah.

Putnik Ptuj. Kvedrov trg

Iz Velike Nedelje

Strelska družina Vel. Nedelja bo praznovala v nedeljo, 9. oktobra 1955, 5. obletnico obstoja strelstva pri Vel. Nedelji.

Ves čas obstoja je strelstvo dalo dobre uspehe in rezultate. Družina šteje precejšnje število članov, med njimi tudi mladincev, ki se posebno zanimajo za to panogo športa. Družina še nima urejenega strelišča, vendar bi se tudi to dalo urediti z večjim razumevanjem sosedov ob strelišču, kot to n. pr. Miki Marije, ki se 10 let po osvoboditvi še ne more sprijazniti z družbeno-političnimi organizacijami in njihovim delom na vasi.

Za 5. obletnico je upravni odbor sklenil, da bo priredil v nedeljo, dne 9. oktobra 1955, vinski trgatve v prostorih združenega doma pri Vel. Nedelji s pričetkom ob 14. uri z nagradnim streljanjem, plesom pod brajdo, šaljivo pošto in drugimi raznimi presenečenji. Prijatelji strelstva vladno vabljene.

»Kateri pa so glavne značilnosti domače klavirske tvornosti?«

»Imamo skladatelje, ki navezujejo na izhaja pota velikih mojstrov 19. stoletja. Njim vstric ustvarjajo druge svoja dela brez vsake povezave s tradicijo, kar jih postavlja v ostro nasprotje s prvimi. Tretji pa so se odločili, jemati za osnovo svojih skladb izrazito narodno tematiko. Vendar moj namen ni, z najavljenim koncertnim večerom objasniti usmerjenost tega ali onega dela tega ali onega skladatelja. Rad bi podčrtal vse lepote posamezne umetnine, da bi našle v poslušalcih pravičen odmev. Umetniška zrelost skladbe namreč ni odvisna prvenstveno od njene usmerjenosti, temveč od neposrednosti in sile, s katero te zajame.«

Na izreden zanimiv klavirski večer vabimo ptujsko občinstvo.

Predprodaja vstopnic bo v Glasbeni šoli v soboto, 8. in v ponedeljek, 10. oktobra, med 9. in 11. in med 15. in 17. uro.

S. V.

Ptujske tiskarna

(Slovenski trg 9)

tiska razne tiskovine za podjetja, urade in ustanove ter plakate za razne prireditve in drugo. Prvo vrstna izdelava. — Kratek dobavni rok. — Solidne cene.

Teden otroka v Markovcih

Roditeljski sestanek s predvajanjem filma

Šolski odbor se že uveljavlja

Veliko število staršev markovskega šolskega okoliša se je skupno z učitelstvom v nedeljo, 2. oktobra 1955 ob začetku Tredne otroka zbralo na roditeljskem sestanku, ki ga je vodil predsednik šolskega odbora tov. Simončič Alojz.

Šolski odbor je že v prejšnjem tednu z učitelstvom osnovne šole in nižje gimnazije razpravljal o različnih pereh problemih šole, predvsem pa o pastirskih in socialno ali zdravstveno ogroženih otrocih. Okrajni ljudski odbor Ptuj, Svet za zdravstvo in socialno politiko je dodelil iz Mednarodnega dedčje fonda tudi markovski šoli maslo, margarino in mleko v prahu za šolsko kuhinjo. Šolski odbor je skupno z učitelstvom določil štirideset učencev za prejemanje te pomoči. Dobivali jo bodo zdravstveno in socialno ogroženi otroci. Pričela se bo deliti v Teden otroka. Na roditeljskem sestanku je predsednik šolskega odbora govoril staršem o pomenu in vlogi šolskega odbora ter o raznih političnih vprašanjih. V svojem govoru je pobil različne paret, ki krožijo med ljudstvom (zvišanje plač delavcem splošni dvig cen itd.). Pozval je ljudi, naj tem parolam ne nasedajo. Posebej je pozval ljudstvo k sodelovanju s šolskim odborom in učitelstvom, ker bo le tako sodelovanje pripomoglo k res uspešnemu delovanju odbora v korist naše mladine.

Šolski upravitelj Franc Zlahitič je z ljudstvom razpravljaj o različnih šolskih problemih, kot so: zavarovanje šolske mladine (zavarovanih 85%), šolski obisk, nabava diaprojektorja radijske aparature, ki jo je bivši občinski ljudski odbor dodelil šoli in s tem pokazal razumevanje za potrebe šole in ljudske prosvete. Ljudstvo je to odobraval, ker bosta tako diaprojektor kot tudi radijska aparatura, ki jo je šola dala popraviti in krila del stroškov popravila celo iz sredstev pionirske organizacije, služila učnovzgojnemu namenu. Poslušali bomo radijske šolske in pionirske ure ter predavanja, ki bodo služila pouku na Kmetijsko gospodarski šoli ter bomo iz njih trpali tudi snov za razna kmetijska in kulturnoprosvetna predavanja. Tu di nabavljene diaprojektor ne bo služil samo v učnovzgojne namene šole in se ga ne bo posluževalo pri pouku samo učiteljske osnovne šole, nižje gimnazije in kmetijsko gospodarske šole, temveč bomo tudi v zimskem času po vaseh prirejali predavanja za dvig izobrazbe kmetijske prebivalstva. Problem je samo nabava diafilmov. Zelo primerno bi bilo če bi okrajni Svet za prosveto in kulturo nabavil večje število diafilmov in jih posojeval šolam, ki imajo diaprojektorje. Tovarišica Ljudmila Kofaj je na sestanku govorila staršem o skrbi ljudske oblasti za otroka ter prikazala, da doslej še no-

bena oblast ni imela toliko razumevanja za pravilni telesni in duševni razvoj otroka kot naša ljudska oblast. Saj spremelja in ljubeznivo in skrbno razvoju mladega bitja preko nesečnosti do poroda. Dalje skrbi za njegovo zdravje, njegov moralni in umski razvoj v predšolski in šolski dobi, tja do izbire poklica in vključitve v proizvodnjo in je slihernemu človeku z ustavo zajamčena pravica do dela in s tem do vsega kar potrebuje.

Šolski odbor in učitelstvo sta v tednu otroka proučen vsak končno še sprejela sklep, da bo primer življenja in oskrbe hlapčkov ter zdravstveno in socialno ogroženih otrok. Šolski odbor bo sklical starše oziroma namestnike na sestanek, na katerem se bo z njimi pogovoril, kako bi se njihovo življenje izboljšalo.

Ob zaključku roditeljskega sestanka je učitelstvo prikazalo staršem način pouka s pomočjo diafilmov in jih popeljalo skozi pokrajine Južne Amerike.

Dnevni spored za nedeljo.

9. oktobra 1955:

6,00 Budnica, 6,05—6,10 Poročila in vremenska napoved, 6,10—7,00 Vedre in poskočne melodije za veselo nedeljsko jutro, 7,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 7,15 Reklame, 7,30 Radijski koledar in prireditve dneva, 7,35 Igrata orkestra Mantovani in Cedric Dumont, 8,00 O športu in športnikih, 8,15 Pisana vrsta slovenskih narodnih in domačih pesmi in napoved, 9,00 Otroška predstava — Marcel Aymé: Volk (pravljica), 9,30 Malo od danes in malo od včeraj (lahka glasba), 10,00 Družinski pogovori, 10,10 Nedeljski simfonični koncert. — Robert Schumann: Druga simfonija, Lucijan Marija Škerjanc: Koncert za klavir in orkester, 11,15 Oddaja za Beneške Slovence, 11,35 Lahke opoldanske glasbeni spored — vmes ob 12,00—12,10 Pogovor s poslušalci, 13,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in objave, 13,15 Zabavna glasba, vmes reklame, 13,30 Pol ure za našo vas, 14,00—16,00 Zeleni ste — poslušajte! — vmes ob 15,00—15,15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave, 16,00 Po naši lepi deželi — Zvone Kržišnik: Na vzvodnih obronkih Pohorja, 16,30 Popoldanski orkestralni spored, 17,30 Radijska igra — G. Shaw: Candida, 18,35 Mali koncert lahke glasbe, 19,00 Radijski dnevnik, 19,30 Zabavna glasba, vmes reklame, 20,00 Večerni spored opernih melodij, 21,00 Kulturni razgledi, 21,15 V svetu ritmov in melodij, 22,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda za naslednji dan, 22,15—23,00 Iz sodobne simfonične glasbe Danc Sikeri: Serenada za godala, Ernest Bloch: Trije judovski poemi, 22,15—23,00 UKV program: Plesna glasba, 23,00—24,00 Oddaja za tujino — na val 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Ptujske kron ke pripoveduje o...

15. X. 1879. V noči od 15. oktobra na 16. oktober je zapadlo mnogo snega, zaradi česar so morali vinogradniki prekiniti za pet dni s trgatvijo.

29. X. 1882. Drava je izstopila in preplavila ves Spodnji Breg. Prav tako je spodnja dravska ulica pod vodo, tako, da se morajo ljudje prevažati s čolni od hiše do hiše. Meščani ne pomnijo že od leta 1858 tako visoke vode. Značilno pri tem je, da se ničesar ne ukrene glede regulacije Drave, dočim se za regulacijo Mure mnogo stori.

24. X. 1892. V Zabovcih pri Ptuj se je pojavil primer kolere, ki je povzročil veliko raz-

burjanje po vsej okolici. Epidemija kolere se je v tem letu pojavila skoraj v vseh delih vzhodne, severne in zapadne Evrope, zlasti po mestih Pariz, Hamburg, Budimpešta, Bakterioška preiskava je ugotovila da gre pri zabovškem primeru za „colera asiatica“.

26. X. 1909. Za 22 let, to je od zadnje obilne vinske letine v letu 1887 ni imel vinski mošt tako nizke cene kot letos. Nizki ceni je vzrok tudi pomanjkanje vinske posede, tako da prodajajo mošt že po 12 vinarjev. Razen tega kakovost vinskega pridelka ni ravno slaba.

-ej

SODOBNI ROMAN

NA KMETIH

IVAN POTRČ

(40)

Lahko, da bi bil greh. Samo kako mi je mogla zdaj ona pridigati o njem? Prav ona! Toda nisem mogel ničesar storiti, samo zasovražil sem jo lahko — in tako je potem tudi bilo. Odmaknil sem se od nje in odšel brez besede, jezen in do kraja srečen, v svojo kamro. Tisto noč ni prišla za mano tudi naslednje noči ne kakor da bi vedela, da bom zdaj jaz oni, ki bo pričel lažiti za njo — in to sem tudi začel, čeprav... čeprav sovražstvo in jeza nista nikoli več ugasnili. Bila je zima, dela skoraj ni bilo, nisem mogel misliti na kaj drugega, ko na žensko, ki je bila zame samo Zefa pri hiši. Z vsem štirimi me je držala, nikakršne moči ni bilo več v meni, da bi se ji izmotal. Lahko sem se toliko hodil za brazdami, da sem zavozil, tega se nisem mogel več znebiti, kekor nisem mogel odgnati več jeze... Stopal sem za plugom, brazde so lezele izpod blazine in se obračale... na spodnji strani za mestom, je vedno bolj žarelo jutro, za tem se je pokazalo sonce v meni pa je bilo samo tesnoba — ne, nikoli več ne bo z ma-

no kakor s Tuniko in s temi njenimi zvončki, na vratniku. Z mano je bilo zdaj tako, da mi je bilo lahko, težko, samo zavoljo Tunike in zavoljo teh zvončkov po vratniku in na njenih prsih — eh za vsako brazdo mi je bilo samo teže teže in teže, za vsako brazdo so se vsečeli spomini, ko da bi nje zoraval in obračal spomine, ne brazd. Prihajalo je vse, kar se ne bo nikoli več povrnilo, vsa moja oranja vse njive, po kateri h vsa začela s pokojnim očetom orati, koder sem se preganjal z bratom in sestrami. Prihajalo je vse, kar se ne bo nikoli več povrnilo, a zavoljo česa mi je bilo to jutro samo še huje in huje in samo še teže. Vračali so se spomini, vse do prvega otroškega strahu na njivi groza, ki me je ko mora preganjala v sanjah vsa šolska leta... in me je zdaj po tem oranju, viš, začela znova preganjati in mučiti.

Bil je čas, ko so mi oblekli prve hlače. Prekopnil sem se v brazdo znenada pa sem zagledal junce. Prihajali so po brazdi, proti meni, počasi, ko da se jim ne bi nikamor mudilo, a prihajali

so. Kobacal sem se iz brazde, toda vse pod mano, pod prsti na rokah in pod nogami, se je melo, da se nisem mogel nikamor skobacati. Junca pa so prihajali: bliže in bliže. Zazrl sem se v prihajajoči se črni glavi, ki sta se pomikali proti meni, počasi, vendar zanesljivo in neoprosno, z glavama vred so se pomikali proti meni rogov, ko da bi bili nasajeni na črno živalsko gmoč... Prednje noge so stopale ko stoppe, p-rkili so se s silo opirali v zemljo. Nisem in nisem se mogel izklopati. Hotel sem zakričati: odprl sem usta, toda vzelo mi je glas, nikakršne moči ni bilo več v meni, ne v grlu in ne v nogah. Znašel sem se na vseh štirih in začel kobacati po brazdi. Nič ni pomagalo, ničesar več nisem zmoget, nikamor nisem več prišel izpred juncev. Zaslišal sem poškrpavanje jarma pred seboj, sopenje živili poškrpavanje parkljev po brazdi, glasnije in glasnije, dokler nisem mogel ničesar več ter sem se lahko vrgel samo še na hrbet ter se zagledal v grozo nad sabo, v gola in mokra gobca, iz katerih se je posejala name mrzla slina. Teh slin potem ni bilo več, ali mi konec. Toda junca sta obstala bliž mene, ničesar več se ne spominjam.

Spominjam se drugega oranja, znova juncev — in naštevanje seštevke Ljzke in zvončkov. Nacmaril sem jih po bregu pod vratnikom za celo peščico in počkal orača. Kopal sem mu šopek

in kričal. A Ljzka, bila je zarip-la in rdeča, me je preblenila z očmi, me udarila po rokah in odrinila. Zatuli sem, zvončki pa so zleteli po vratniku... in skozi solze sem zagledal, kako sta junca začela stegovati iz nagobčnikov jezike po njh.

Zakaj me je Ljzka mahnila po roki, ne vem, ne spominjam se več, ali me je bolelo ali ne, spominjam pa se, da me je strahno razjelo in da sem se še dolgo kupal nanjo... — Čez nekaj let sem bil sam gonjač: šolarji smo ostajali doma, da smo gonili. To je bilo tako delo, tako muka za otroke, da že zavoljo gonjenja ne bi hotel biti nikoli več pastir, samo da mi ne bi bilo treba še kdaj goniti krav in juncev, v šoli pa potem klečati. Zgala je vročina, žgele so me razpokane noge. Vlačil sem jih po grudni zemlji in po ostrem strnišču... Zgalo me je vse, ves život pot in prah od jutranjega krtačenja živine, vse se je mešalo po koži. Zgale so me oči, solze so same od sebe in od jeze šlele v oči in me pekle po licih. Za vse sem bil kriv jaz — gonjač! Kriv sem bil, če je plug vrglo iz brazde, če sva vratnikih prenelo zaorala, če sva morala z oračem obračati sredi osredka — vse je bil kriv ta prekleti šmrkavec! Ta prekleti Južek južast! Ta ta seme prekleto! Kje si se le vzelo? Kako gonjač? Ali misliš, da me moraš zdaj še dražiti? Oče so najprej preklinjali junce, proti poldne-

vu, ko je bilo že vse zmučeno, ko sta se junca vlekle kot senč in se upirala, se ribala drug ob drugo, ko se gonjač domala zmenil ne več, če je ksebn: junec potegnil osebnega iz brazde, so začeli preklinjati gonjača. Letele so kletve, letele je grudje, moral sem poslušati litanije od začetka do konca. »Zakaj, za hudiča, se človek marita na svetlu! Zato, da drugi vse požrejo! Prekleta dača, prekleta Jugoslova in oni, ki je je zmisli! Stru-č-jal Ti, Južek, samo enkrat še naj stopi ksebn: v brazdo, samo enkrat še — pa ti ne bo treba več goniti.« Sklonili so se nad plug in začeli z novo brazdo, znova s preklinjanjem. »Tako, kakor je zdaj vse skupaj zavrjeno, tako ni z n-kamor več. Včasih si vredil junce, bilo je sadno leto — srce se ti je samo od sebe smejalo. Prišle so Ljzke, šla je živina, prišli so Madžari, šlo je sadje, bolj je bilo rdeče, bolj je šlo z zlatom in goldinari, so ga plečevali. Pošteno se me moral potruditi, da si krono zamo pravil. A zdaj — grunte bomo začeli prodajati, da bomo zmogli dačo; sem pa bomo kmalu negi hodili... Jrs! Oje-djil Ti, če ne boš mahnil ksebnega — ne vidš, da zaostajaj? bom jaz tebe, ali pa bom tebe vprege! Viš ga, viš ga! Preketo, sva že zunaj! Dregal sem junce, se z rameni oprl ob vroče telo in ga potisnil proti brazdi da mi je junec stopil na nogo in mi tud posnel kožo — ali nič ne pomagalo, živina me

ni več poslušala, plug je na strmini izskočil. Ozri sem se nazaj, spustil živino in stekel po strnišču. Junce so se zagnali pred razjarjenim oračem — to pa je bila potem tud moja sreča. Oče so morali steči za njimi, da so ju ujeli. Spravili so jih nazaj z lepim, ko pa so prišli do bica, so ga pobrali in spravili junce v brazdo. Zazel sem potihoma, da oče ne bi efšeli, hlapat in stskati pesti. Ko sem si znova upal približati te junce, sem ksebnega zdregal z bičevnikom. In znova sem gonil in znova me je vse žgalo... Grizel sem si ustnice in roke in začel preklinjati boga — ta me je ustvaril, so nas učili v šoli.

»Prekleti bog, zakaj moram biti na svetu? Prekleti! Prekleti! Prekleti!...«

Dregal sem na skrivaj v junca, zadeval v pikisto strnišče in v grudje, in prav nič bi mi ne bilo, vsaj zdelo se mi je tako, če bi me oče, ki so preklinjali za plugom in me obetali, da me bodo podorali, v resnici mahnil po glavi z otko, me vrgl v brazdo in me s plugom in zemljo zagrnili. Tako hladna je bila tako je bila kakor rano in spočito jutro v pomlad — ali ko takrat, ko smo pokopali očeta. Tud takrat je bila pomlad. Ni mi bilo treba več preklinjati po njah in o jeziti z gruntem in otroki; ostali smo sami z materjo in z babico, želeli smo sam z oranjem. (Dalje prihodnjic)

